
Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

2016/2224(INI)

13.7.2017

NUOMONĖ

Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto

pateikta Teisės reikalų komitetui

dėl teisėtų informatorių, veikiančių viešojo intereso labui, kai atskleidžia
konfidencialią bendrovių ir viešojo sektoriaus institucijų informaciją, apsaugos
priemonių
(2016/2224(INI))

Nuomonės referentas: David Casa

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Teisės reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi informatorių siekis ir viešajame, ir privačiame sektoriuje – padėti atskleisti pažeidimus, pvz., netinkamą valdymą, sukčiavimą ir korupciją, atgrasyti nuo jų ir užkirsti jiems kelią bei taip prisidėti prie žmogaus teisių, teisinės valstybės, žodžio laisvės, skaidrumo, demokratinės atskaitomybės ir darbuotojų teisių skatinimo; kadangi dažnai informatoriai yra darbuotojai, kuriuos saisto darbo santykiai ir kurie priklauso nuo savo darbo užmokesčio kaip pajamų pragyvenimui šaltinio;
- B. kadangi informatorių apsaugos reikšmė pripažinta visuose svarbiausiuose tarptautiniuose dokumentuose dėl korupcijos, o informavimo apie pažeidimą standartai nustatyti Jungtinių Tautų konvencijoje prieš korupciją, Europos Tarybos rekomendacijoje Nr. CM/Rec(2014)7 ir 2009 m. EBPO rekomendacijoje dėl kovos su kyšininkavimu;
- C. kadangi neseniai masiškai nutekinta informacija, kurioje atskleidžiama korupcija, pvz., Panamos dokumentų istorija ir Šveicarijos duomenų nutekėjimo atvejis (angl. *Swiss Leaks*), arba darbo teisės normų apėjimo ir pažeidimų, tam tikrais atvejais lemiančių mažų garantijų darbą, patvirtina informatorių vaidmens ginant viešąjį interesą svarbą; kadangi informatoriams Europoje vis dar nėra suteikiama pakankamas pripažinimas ir apsauga;
- D. kadangi dažnai reiškiamas didelis susirūpinimas, kad informatoriai, veikiantys viešojo intereso labui, gali patirti priešišumą, priekabiavimą, bauginimą ir atskirtį savo darbo vietoje, susidurti su kliūtimis įsidarbinti ateityje ir netekti pragyvenimo šaltinio, o jo šeimos nariai ir kolegos gali sulaukti rimtų grasinimų; kadangi keršto baimė dažnai atgraso informatorius ir todėl kyla pavojus viešajam interesui;
- E. kadangi darbo vietose reikia skatinti kurti darbo aplinką, kurioje žmonės jaustų, kad gali reikšti susirūpinimą dėl galimų pažeidimų, pvz., trūkumų, netinkamo elgesio, netinkamo vadovavimo, sukčiavimo ar neteisėtų veiksmų; kadangi labai svarbu puoselėti teisingą kultūrą, kurioje žmonės jaučiasi galintys kalbėti apie problemas nebijant, kad bus imtasi atsakomųjų priemonių, kurios gali turėti neigiamą poveikį jų dabartinei ir būsimai darbinei padėčiai;
- F. kadangi informavimo apie pažeidimą tikslas turėtų būti siekis pranešti apie veiksmus, kurie kelia grėsmę viešajam interesui, įstatymų pažeidimus arba bet kokius kitus pažeidimus ar netinkamą elgesį;
- G. kadangi vienos valstybės narės jau galioja informatorių apsaugos įstatymai, o kitose – ne, ir dėl to informatorių apsauga ES yra ribota arba nevienoda; kadangi ši apsauga labai svarbi tarpvalstybiniais atvejais ar kai daromas poveikis visai ES; kadangi dėl to atsiranda teisinis netikrumas;
- H. kadangi tai, kad yra nustatyta nacionalinė informatorių apsaugos teisinė sistema, ne visada užtikrina tinkamą informatorių apsaugos įgyvendinimą ir veiksmingumą, todėl būtina užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi galiojančių nacionalinių teisės aktų siekdamas apsaugoti informatorius;

- I. kadangi korupcija – viena rimčiausių problemų, su kuria šiuo metu susiduria Europos Sąjunga, nes dėl jos valdžios institucijos negali apsaugoti gyventojų, darbuotojų, teisinės valstybės principų ir ekonomikos, blogėja viešųjų institucijų darbas ir paslaugos, mažėja ekonomikos augimas ir konkurencingumas įvairiose srityse ir imama nepasitikėti viešųjų ir privačių institucijų ir įmonių skaidrumu ir demokratine atskaitomybe; kadangi apytikriai apskaičiuota, kad korupcija ES ekonomikai kainuoja 120 mlrd. eurų per metus, o tai sudaro 1 proc. ES BVP;
- J. kadangi ekonominės žvalgybos klausimai gali būti tarpvalstybinio pobūdžio, o informatoriai atlieka didelį vaidmenį atskleidžiant neteisėtus veiksmus, atliekamus užsienio valstybėje ir nukreiptus prieš nacionalinius ekonominius interesus;
- K. kadangi informatoriai taip pat yra labai svarbūs nustatant klaidas, iššūkius ar problemas organizacijoje ankstyvuju etapu; kadangi laikantis šios praktikos organizacijoje gali vyrauti mokymosi iš klaidų kultūra; kadangi kai kuriose organizacijose ir valstybėse narėse dėl to imta teikti paramą už pranešimą apie klaidas ir todėl įvyko organizacinių pakeitimų;
1. ragina, visų pirma politikus, darbdavius ir žiniasklaidą, imtis veiksmų ir pakeisti visuomenės požiūrį į informatorius atkreipiant dėmesį į jų teigiamą išankstinio perspėjimo ir atgrasymo funkciją nustatant piktnaudžiavimo ir korupcijos atvejus ir užkertant jiems kelią ir atskaitomybės funkciją sudarant galimybę visuomenei atidžiai stebėti vyriausybių ir įmonių veiklą;
  2. palankiai vertina Europos Tarybos rekomendaciją dėl Europos informatorių apsaugos sistemos, kuri turėtų apimti visus viešajame arba privačiajame sektoriuje dirbančius asmenis nepriklausomai nuo jų darbo santykių pobūdžio ir to, ar jie gauna atlyginimą, ar ne;
  3. ragina Komisiją, įvertinus teisinį pagrindą, pasikonsultavus su socialiniais partneriais ir laikantis subsidiarumo principo, parengti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto arba pasiūlymą dėl teisės akto dėl informatorių; ragina imtis veiksmingų priemonių informatoriams, kurie sužino ir sąžiningai dėl viešojo intereso praneša apie pažeidimus, apsaugoti nuo su darbu susijusio nesąžiningo elgesio, atsakomųjų veiksmų ir baudžiamosios bei civilinės atsakomybės; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti informatorių anonimiškumą ir proceso konfidencialumą;
  4. atkreipia dėmesį į informatoriams, kurie veikė viešojo intereso labui, kylančius pavojus netekti galimybių siekti karjeros, netekti darbo ar patirti kolegų ir vadovų kerštą darbe, taip pat į atgrasomą, grasinamąjį ir ilgalaikio psichologinio išsekimo poveikį, kurį tai darytų apie pažeidimą galimai sužinojusiems asmenims; pabrėžia, kad informatoriai patiria didelę asmeninę ir profesinę riziką ir paprastai sumoka asmeninę ir profesinę kainą; taigi pabrėžia, kad informatoriaus apibrėžtis turėtų būti taikoma kuo platesnio kategorijų spektro darbuotojams, įskaitant dabartinius ir buvusius darbuotojus, stažuotojus, pameistrius ir kt.;
  5. primena, kad svarbu parengti priemones, kurias taikant būtų baudžiama už bet kokį kerštą, pvz., priekabiavimą, ar kitokį baudimą, įskaitant veiksmus prieš kolegas ar šeimos narius, už informacijos atskleidimą ir tokie veiksmai būtų uždrausti;

6. pabrėžia, kad informatoriai ir jų šeimos nariai, kurių gyvenimui ar saugumui kyla grėsmė, turi turėti teisę gauti veiksmingą ir tinkamą apsaugą ir prireikus kreiptis į teismą;
7. pabrėžia, kad informatoriai yra svarbus tiriamajai žurnalistikai naudojamos informacijos šaltinis, ir ragina valstybes nares užtikrinti, kad žurnalistų teisės ir sąžiningų informatorių tapatybės būtų veiksmingai ir teisiškai saugomos tais atvejais, kai įtarimai pasitvirtina; pabrėžia, kad, kai žurnalistai patys yra šaltiniai, jie taip pat turėtų būti apsaugoti ir kad valdžios institucijos abiem atvejais turėtų susilaikyti nuo stebėjimo priemonių naudojimo;
8. mano, kad įrodymų našta turėtų tekti darbdaviui, kuris turi aiškiai įrodyti, kad visos priemonės, kurių buvo imtasi prieš darbuotoją, jokių būdu nebuvo susijusios su tai, kad informatorius atskleidė informaciją;
9. ragina darbdavius, darbuotojų atstovus ir valdžios institucijas numatyti veiksmingus pranešimo apie pažeidimą ir jo atskleidimą kanalus, kad remdamiesi gauta informacija ir ją atidžiai patikrinę jie galėtų skubiai imtis veiksmų ir skubiai pranešti apie bet kokius neteisėtus veiksmus ar pažeidimus visas reikiamas susijusias šalis, agentūras ir institucijas;
10. primena, kad būtina visoje Sąjungoje užtikrinti teisinę aiškumą ir apsaugą tiems, kas praneša apie patvirtintus pažeidimus ir viešajame, ir privačiame sektoriuje;
11. primena, kad pagal bet kurią būsimą teisės normų sistemą turėtų būti atsižvelgiama į taisykles, teises ir pareigas, kurios taikomos ir daro poveikį užimtumui; taip pat pabrėžia, kad tai turėtų būti daroma įtraukiant socialinius partnerius ir laikantis kolektyvinių sutarčių;
12. primena, kad, atlikus nuodugnų patikrinimą, nesąžiningai pateiktų klaidingų kaltinimų atveju turėtų būti reikalaujama juos metusių asmenų atsakomybės;
13. primygtinai ragina valdžios institucijas nustatyti darbdavių ir atitinkamų institucijų prievolę užtikrinti tam tikrą rūpestingumo laipsnį organizuojant įspėjimų registravimą ir tvarkymą.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	12.7.2017
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 50 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ādám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joėlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Sven Schulze, Siőn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Źdanoka, Jana Źitňanská
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Maria Arena, Lynn Boylan, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Paloma López Bermejo, Anne Sander, Joachim Schuster, Csaba Sőgor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Andrejs Mamikins

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

50	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Helga Stevens, Jana Žitňanská
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo
NI	Lampros Fountoulis
PPE	David Casa, Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Ole Christensen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Andrejs Mamikins, Joachim Schuster, Siôn Simon, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė